

" Vətən eşqi, ana məhəbbəti, Azərbaycan qadınının səadəti Mikayıl Abdullayevin lirik lövhələrində ustalıqla öz əksini tapıb. Onun böyük emosional təsir qüvvəsinə, milli koloritə, tərbiyəvi məzmununa malik əsərləri gənc nəslin formalaşmasında böyük rol oynayıb. Onun yorulmaz, məhsuldar fəaliyyəti daim Azərbaycan xalqına xidmət edib".

Heydər Əliyev

Azərbaycanın müasir təsviri sənətini onsuz təsəvvür etmək qeyri-mümkündür. Söhbətin xalq rəssamı Mikayıl Abdullayevdən getdiyini yəqin ki, təxmin etdiniz. M.Abdullayev o böyük sənətkarlarımızdandır ki, gərgin yaradıcılıq fəaliyyəti ilə məşhurlaşmaqla qalmamış, həm də ölkəmizin gənc rəssamlar nəslinin püxtələşməsi işində fəal iştirakı ilə fərqlənmişdir. Sənət yolunda qazandığı ilk uğurları həmin dövrdən onu mahir fırça ustası kimi tanıtmışdır.

Yüksək ideyalılıq və müasirlik

Yaradıcılığına xas olan yeni forma axtarırları, sərt realist üslub və miniatur sənəti ilə səsleşən orijinal dəst-xətti, təsviri sənətdə dekorativliyə və kolorit zənginliyinə xüsusi diqqət yetirməsi rəssamın özünəməxsus üslubunun formalaşmasında mühüm rol oynamışdır.

Rəssamın xalqımızın tarixi keçmişini rənglərin dili ilə dolğun əks etdirən tabloları Vətənə məhəbbət və milli qürur hissi aşılayır.

Mikayıl Hüseyn oğlu Abdullayev 1921-ci il dekabr ayının 19-da Bakı şəhərində anadan olmuşdur. 1939-cu ildə Əzim Əzimzadə adına Azərbaycan

Rəssamlıq məktəbini, 1949-cu ildə V.I.Surikov adına Moskva Dövlət Rəssamlıq İnstitutunu bitirmişdir.

Mikayıl Abdullayev Ə.Əzimzadə, İ.E.Qarabarı, V.V.Favorskaya, S.V.Qerasimov və b. görkəmli rəssamlardan dərslər almış, hələ 18-20 yaşlarından böyük sənətkarların diqqətini cəlb etmişdi. İlk fərdi sərgisi 36 yaşında Moskvada keçirildi. Şöhrət də onu bu zaman haqladı. O, SSRİ Rəssamlıq Akademiyasının müxbir üzvü, SSRİ Rəssamlar İttifaqının katibi seçildi.

Mikayıl Abdullayev əli fırça tutandan son nəfəsinə qədər yalnız istedadına, gecəgündüzlü qatlaşdığı zəhmətinə güvənmişdi. Gərgin axtarırları, cəfaları isə hədəf getməmişdi. Müxtəlif fəxri adlara, təltiflərə layiq görülmüşdü. SSRİ Xalq rəssamı, SSRİ Dövlət və C.Nehru adına Beynəlxalq mükafatlar laureatı, professor, ən əsası zərif qəlblı, kövrək ürəkli insan kimi tanınmışdı.

Rəssamlarımız arasında Mikayıl Abdullayev kimi ikinci bir fırça ustası tapılmaz ki, o öz yaradıcılığı ilə klassik və müasir Azərbaycan ədəbiyyatına möhkəm bağlı olsun.

Dahi Nizamidən başlamış bu gün yazıbyaradan şair və nasirlərimizə qədər o, bir çox sənətkarların ya portretlərini yaratmış, ya da onların əsərlərinə - poema, hekayə və romanlarına illüstrasiyalar çəkmişdir.

Bunların arasında Nizaminin, Nəsiminin, Füzulinin, Vaqifin, M.F.Axundovun, Aşiq Ələsgərin, M.Ə.Sabirin, C.Cabbarlının, S.Vurğunun, Rəsul Rzanın və başqalarının əsərləri vardır. Mikayıl Abdullayevin kitab qrafikasında Azərbaycan ədəbiyyatı nümunələri böyük yer tutur.

Şifahi xalq ədəbiyyatından "Kitabi-Dədə Qorqud", "Molla Nəsrəddinin lətifələri", yazılı ədəbiyyatımızdan "Leyli və Məcnun", "Danabəş kəndinin məktəbi", "Poçt qutusu", "Gələcək gün", "Şamo", "Şəbi-hicran" əsərlərinə çəkdiyi illüstrasiyalar Azərbaycan kitab qrafikası sənətinin bitkin nümunələrindəndir.

Böyük Vətən müharibəsi illərində çəkdiyi tarixi kompozisiya və portretlərində sovet vətənpərvərliyini tərənnüm etmişdir. Müharibədən sonrakı illərdə Mikayıl Abdullayevin yaradıcılığı daha da püxtələşmişdir. Müasirlərimizin mənəvi gözəlliyini, doğma təbiəti təsvir edən "Axşam" (1947), "Mingəçevir işıqları" (1948), "Səadət quranlar" (1951) tabloları ölkəmizdə və xaricdə də müvəffəqiyyət qazanmışdır. "Körpəsinin ardınca", "Manqabaşçısı Rəxşəndə" (1955) və s. tablolarında müasir kənd adamları təsvir olunmuşdur. "Sevinc" (1956) tablosu ana məhəbbətini əks etdirir.

Mikayıl Abdullayevin yaradıcılığında xarici ölkə mövzuları da geniş yer tutur. 1956-71-ci illərdə Hindistan, Əfqanıstan, Macarıstan, Polşa, İtaliya və b. ölkələrə səfərlər zamanı çəkdiyi rəsmlər silsiləsində ("Bənqal qızları", "Racəstan qadınları", "Qoca əfqan", "C.Mansu" və s.) milli və fərdi xarakteristika, plastika, kolorit zənginliyi əsas yer tutur. Əsasən, tematik tablolar ustası kimi tanınan Mikayıl Abdullayev portretlər qalereyası yaratmışdır.

"M.Qorki 1928-ci ildə Bakıda" (1950), "Ü.Hacıbəyov"(1944), "Səməd Vurğun" (1944, 1959, 1975), M.F.Axundov" (1962), "M.P.Vaqif"(1968), "İmadəddin Nəsimi" (1973), "Pianoçu F.Bədəlbəyli" (1975) və s. portretlərində rəssam təsvir etdiyi şəxsiyyətlərin daxili aləminə, psixologiyasına nüfuz etmiş, onların xarakterini ustalıqla açmışdır. O, M.İbrahimovun "Gələcək gün"(1951), S.Rəhimovun "Şamo" (1954) romanlarına, "Kitabi-Dədə Qorqud dastanına", Füzulinin "Leyli və Məcnun" poemasına illüstrasiyalar çəkmişdir.

Mikayıl Abdullayevin əsərləri Paris, London, Berlin, Praqa, Budapeşt, Belqrad, Sofiya, Varşava, Dehli, Qahirə, Brüssel və s. şəhərlərdə nümayiş etdirilmişdir. 1966-1967-ci illərdə Berlin və Leyspiqdə rəssamın fərdi sərgisi keçirilmişdir.

1970-80-ci illərdə onun "Kommunist",

"Ədəbiyyat və incəsənət", "Izvestiya", "Literaturnaya qazeta" qəzetlərində, "Azərbaycan", "Qobustan" jurnallarında yüzlərlə publisist, sənət haqqında sanballı məqalələri dərc olunmuşdur. Yazdıqları geniş oxucu kütləsi tərəfindən rəğbətlə qarşılanardı.

M.Abdullayevin yaradıcılığında Bakı metrosunun "Nizami" stansiyasının interyerinin tərtibatı xüsusi yer tutur. Oradakı rəsmlər mozaika sənətinin ən gözəl nümunələri kimi zövq oxşayır.

Mikayıl Abdullayev 1992-ci ildə 90-cı il qurbanlarına həsr etdiyi "Nakamların dəfni" əsərini yaratmışdır. Rəssamın özü Yanvar faciəsinin şahidi olmuşdur. Sənətkar bu cinayəti XX əsrin böyük cinayətlərindən biri adlandırır.

Müasir Azərbaycan təsviri sənətinin görkəmli nümayəndəsi, xalq rəssamı, Azərbaycan Dövlət və Beynəlxalq Nehru mükafatları və "İstiqlal" ordeni laureatı, professor Mikayıl Abdullayev 2002-ci il avqustun 21-də 81 yaşında vəfat edib.

Mikayıl Abdullayevin kompozisiya yığcamlığı ilə seçilən və öz emosional təsir gücü ilə yaddaqalan əsərləri gənc nəsillərin vətənpərvərlik ruhunda yetişdirilməsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Onun Azərbaycan incəsənətinin ölkəmizin sərhədlərindən uzaqlarda tanıtılmasında da xidmətləri danılmazdır.

● **Elşən HACIZADƏ,**
*ADMIU-nun rəssamlıq
fakültəsinin müəllimi*

Ə d ə b i y y a t

1. P. Наси́ев. Мика́йл Абдулла́ев. В. - 1973.
2. Н. Габи́бов, М. Наджа́фов. Искусство Советского Азербайджана. М. - 1960.
3. Е. Зингер. М. Абдуллаев. М. - 1967.
4. Н. Габи́бов. Мика́йыл Гусейн оглы Абдуллаев. М. - 1969.
5. ASE. Ис. В. - 1976.